

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 5.8.2013
SRS 041957/2013

Zpráva č. 16 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 22.7.– 4.8.2013

1. Počasí

Počasí v první části sledovaného období bylo slunečné, jasné, s denními teplotami 25-29 °C a s nočními teplotami kolem 15 °C. V polovině sledovaného období denní teploty dosahovaly tropických hodnot ve dne 35-40 °C, ale i v noci, kdy byly opakovaně měřeny teploty 20-25 °C. Ve druhé polovině sledovaného období nastalo mírné ochlazení na 24-29 °C přes den. Převažovalo jasno až polojasno. Na konci sledovaného období se denní teploty opět šplhaly k tropickým hodnotám 35-39 °C a padaly teplotní rekordy. Lokálně se vyskytly bouřky se silným větrem, který lámal větve i stromy. Úhrny srážek od 3 mm do 25 mm za celé období.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Velmi teplý a suchý ráz počasí způsobuje především na lehčích půdách zasychání obilovin, zavádání cukrovky, kukuřice, slunečnice a tykví. Jádroviny a réva vinná se v pravidelných sledech ošetřují proti houbovým patogenům. Dokončuje se sklizeň ozimých obilnin, raných brambor, řepky ozimé a merunek. Pokračuje sklizeň jarního ječmene, zeleniny a broskví.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 89-99 BBCH)

Růstová fáze: plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit až sklizené zrno (vhodné pro posklíňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy)

Vrchol letu imag samců **obaleče obilního (Cnephasia pumicana)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 25.7.).

KUKUŘICE (RF 61-67 BBCH)

Růstová fáze: samčí květenství (začátek květu: středy středních větví laty kvetou); samičí květenství: objevují se špičky palic (klasů) v listových pochvách) až samčí květenství: květ ukončen; vlákna blizen začínají zasychat

Pokračuje **poškození suchem** na lehčích půdách na celém okrese Znojmo (Hrabětice, Jaroslavice, Velký Karlov, Tasovice nad Dyjí), Brno-venkov (Vranovice nad Svratkou), na starších listech v porostech na okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, Polešovice, Chylice, 31.7.), Břeclav (Velké Pavlovice, Hustopeče, Velké Němčice, Horní Bojanovice, Lanžhot).

První výskyt **bílorůžové hniloby obilek kukuřice (*Fusarium spp.*)** na palicích byl zaznamenán na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 1.8.).

Lokální velmi silný výskyt kolonií **mšice makové (*Aphis fabae*)** a **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** na celých rostlinách byl pozorován na okrese Znojmo (Olbramovice, Vrbovec).

První vrchol letu imag **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** se silnou intenzitou ve feromonovém lapači byl nalezen na okrese Znojmo (Bohutice, 26.7.; Tasovice nad Dyjí, 25.7.). Lokální silný výskyt imag na rostlinách byl zjištěn na okrese Znojmo (Jaroslavice). Silný výskyt na lepové desce zjištěn na okrese Zlín (Kvítkovice u Otrokovic, 1.8. až 518ks/9 dní). **První výskyt imag** zjištěn na okrese Blansko (Lysice, 29.7.), Břeclav (Horní Bojanovice, 1.8.), Uherské Hradiště (Chylice, 22.7.) a Zlín (Malenovice u Zlína, 23.7.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Poškození listů kukuřice žírem imag **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Drslavice, 22.7.).

První výskyt housenky **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** v latě byl nalezen na okrese Znojmo (Jaroslavice, 26.7.), Břeclav (Moravská Nová Ves, 31.7.).

Preventivní metodou ochrany je dodržování osevního postupu (nepěstovat kukuřici po kukuřici) a hluboká orba.

Účinnost chemické a biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou pravidelně aktualizovány na webových stránkách srs: <http://eaagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených snůšek začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavě pigmentovanou hlavou.

OLEJNINY

MÁK SETÝ (RF 64-72 BBCH)

Růstová fáze: fáze vyvinuté tobočky - zelená zralost až začátek žloutnutí tobočky

Lokálně silný výskyt **padlí máku (*Erysiphe cichoracearum*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Kuchařovice, Micmanice).

První výskyt **pleosporové hnědé skvrnitosti máku (*Pleospora papaveracea*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Bílovice u Uherského Hradiště, 22.7.).

Ohniskový střední výskyt larev **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Bílovice u Uherského Hradiště, 31.7.) a první výskyt imag a larev na makovicích (Bílovice u Uherského Hradiště, 31.7.).

První výskyt imag, vajíček a larev **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Bílovice u Uherského Hradiště, 22.7.) a ohniskový silný výskyt imag a larev byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Bílovice u Uherského Hradiště, 31.7.).

Uvnitř mladých tobolek zjištěn první výskyt larev **bejlomorky makové (*Dasineura papaveris*)** na okrese Blansko (Borotín u Boskovic, 31.7.) a Znojmo (Kuchařovice, 24.7.).

První výskyt larev **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** v mladých tobolkách zjištěn na okrese Blansko (Borotín u Boskovic, 31.7.).

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 71-81 BBCH)

Růstová fáze: počátek nasazování bobulí až první listy žloutnou

První výskyt **hnědé skvrnitosti bramboru (*Alternaria alternata*)** na listech zjištěn na okrese Blansko (Žerůtky, 1.8.).

První výskyt **bakteriálního černání stonku (*Pectobacterium atrosepticum*)** na spodních částech lodyh byl sledován na okrese Blansko (Žerůtky, 1.8.).

ŘEPA OBECNÁ CUKROVÁ (RF 37-39 BBCH)

Růstová fáze: listy pokrývají 70% povrchu půdy až plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

Na listech byl zjištěn první výskyt **černě řepy (*Cladosporium herbarum*)** na okrese Blansko (Lysice, 31.7.).

První výskyt housenek **makadlovky řepné (*Scrobipalpa ocellatella*)** v srdéčkových listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Kvačice, 31.7.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 76-78 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 60% konečné velikosti až plod dosahuje asi 80% konečné velikosti

Nápadná síťovitá rzivost na plodech po napadení **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** byla zjištěna na okrese Blansko (Lysice, 1.8.).

První výskyt imag a sklovitě bílých vajíček **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** na spodní straně listů byl sledován na okrese Blansko (Lysice, 1.8.).

Lokálně silný výskyt **štítenky zhoubné (*Quadraspidiotus perniciosus*)** na kmenech, větvích a plodech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Lednice, 2.8.).
Základním ošetřením je předjarní postřik do fáze zeleného poupěte oleji. Ošetření v době vegetace je cíleno na počátek hromadného rozlézání nymf 1. instaru 1. (letní) generace. Při výskytu 10 a více samic na 1 m větví v první polovině června je ošetření nezbytné. Termín ošetření je možno určit vizuální kontrolou 2 až 3-letých plodných větví na označených stromech sadu. Ošetření je nutno zahájit do 4 dnů po zjištění prvních pohyblivých nymf. Kontrolu provádíme pomocí lupy, nejméně 2x týdně od poloviny června.

Na spodní straně listů objeveny bělavé, člunkovité zámotky s kuklami **podkopnička spirálového (*Leucoptera malifoliella*)** na okrese Blansko (Lysice, 29.7.).

Na okrese Blansko (Lysice, 29.7.) zjištěn první výskyt imag **předivky jabloňové (*Yponomeuta malinella*)**.

První výskyt skeletovaných listů z horní strany napadených **molovenkou hnědou (*Choreutis pariana*)** byl zaznamenán na okrese Blansko (Lysice, 29.7.).

Další vrcholy letu imag **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** do feromonových lapačů byly pozorovány na okrese Znojmo (Citonice, 8.7., 15.7. – střední intenzita; Hrádek u Znojma, 9.7. – silná intenzita), v okrese Vsetín (silný výskyt a vrchol letu Rokytnice u Vsetína, 22.7.). V okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 1.8.) zaznamenán střední výskyt imag ve feromonovém lapači.

Další vrchol letu **obaleče jabloňového (*Hedia nubiferana*)** do feromonového lapače se silnou intenzitou byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 25.7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až tří denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

První výskyt housenek **makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*)** v plodech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 22.7.).

MERUŇKA (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

Vrchol letu imag samců **obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*)** do feromonového lapače se silnou intenzitou byl zaznamenán na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 1.8.).

SLIVŮŇ (RF 78-85 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 80% konečné velikosti až pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení

První výskyt **rzivosti slivoně (*Tranzschelia pruni-spinosae*)** na listech byl zjištěn v okresech Vsetín (Babice u Kelče, 23.7.), Zlín (Napajedla, 1.8.).

První výskyt kruhových, hnědých min **podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*)** na listech byl objeven na okrese Blansko (Lysice, 29.7.).

První výskyt dlouhých, pozvolně se rozšiřujících min **podkopníčka ovocného (*Lyonetia clerkella*)** na listech zaznamenán na okrese Blansko (Lysice, 1.8.).

Na okrese Břeclav (Němčičky, 4.8.) pokračuje střední intenzita náletu imag **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonového lapáku.

RÉVA VINNÁ (RF 79-81 BBCH)

Růstová fáze: konec uzavírání hroznů až počátek zrání, bobule získávají odrůdově specifické zbarvení (blednou nebo se vybarvují)

První projevy **sluneční spály a slunečního úžehu révy** na bobulích zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 31.7.), Břeclav (Němčičky, 2.8.).

První projevy **chřadnutí a odumírání révy (*Fomitiporia mediterranea*)** na listech bylo zjištěno v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 22.7.), Břeclav (Němčičky, Velké Pavlovice, 2.8.). Silný výskyt na listech i hroznech objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 22.7.; Vrbovec, 26.7.).

První příznaky výskytu **fytoplazmového žloutnutí a červenaní listů révy (*Potato stolbur phytoplasma*)** byly zjištěny v okrese Břeclav (Němčičky, 4.8.).

Lokálně silný výskyt **padlí révy (*Uncinula necator*)** na hroznech byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Vrbovec). Z dalších okresů jsou hlášeny lokálně střední až silné výskyty – v závislosti na odrůdě, stanovišti, zvoleném systému ochrany a intervalu ošetření.

Pozorování se provádí po odkvětu až do počátku zaměkání v intervalu 14 dní. Na označených keřích se pozoruje 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Mimořádně ohrožené výsadby se za příznivých podmínek pro šíření padlí ošetřují poprvé již ve fázi 6 listů. Tyto vinice ošetřujeme 2x před květem. Méně ohrožené výsadby ošetříme poprvé před květem, dále v intervalu 7-14 dnů, podle stupně ohrožení porostu a typu přípravku, až do fáze zaměkání.

Další výskyty **plísně révy (*Plasmopara viticola*)** na listech byly sledovány v uplynulém období lokálně v rámci celé oblasti. Intenzita výskytu je rozdílná, dle systému ošetření.

Pozorování se provádí při ukončení kvetení a dále v intervalu 14 dní až do 15.9. Na označených keřích se pozoruje 200 listů, 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ošetření v období před květem, příp. v době kvetení se provádí, pokud jsou vhodné podmínky pro šíření onemocnění a byly zjištěny první primární výskyty. Za základní ošetření se považují dvě ošetření v období po odkvětu. Dále ošetřujeme dle potřeby až do fáze zaměkání. Počet a intenzita (interval 10-14 dní) závisí na vhodnosti podmínek pro šíření choroby, intenzitě růstu a typu přípravku.

Teplotní suma pro zralost oospor ($SET_{8,0} = 170 DS$) byla splněna v nejteplejších lokalitách oblasti dne v prvním květnovém týdnu. Po vydatných dešťových srážkách jsou rovněž splněny

povětrnostní podmínky (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více).

První výskyt **červené spály révy (*Pseudopeziza tracheiphila*)** zjištěn na listech v okrese Břeclav (Němčičky, Rakvice, 1.8.).

Z důvodu nízké intenzity náletu imag samců **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*)** do feromonových lapačů nebyl do této doby zjištěn vrchol letu druhé generace na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Tasovice nad Dyjí). Na okrese Břeclav (Němčičky, Mikulov, Hrušky) byl v první polovině období slabý nálet imag, ve druhé polovině období bez výskytu.

ZELENINA

CIBULE (RF 47- 48 BBCH)

Růstová fáze: začátek zalamování listů u 10% rostlin až u 50% rostlin listy rozkleslé

První výskyt **fusariové hniloby česnekovitých (*Fusarium oxysporum*)** na podpučí cibulí byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 22.7.), Břeclav (Němčičky, 2.8.).

OKURKA SETÁ (RF 75-78 BBCH)

Růstová fáze: 5. plod na hlavním výhonu dosáhl typickou velikost a tvar až 8. plod na hlavním výhonu dosáhl typickou velikost a tvar

Na okrese Blansko (Blansko, 22.7.) laboratorně potvrzen výskyt **virové mozaiky okurky (*Cucumber mosaic cucumovirus CMV*)**.

První výskyt **padlí dýňovitých (*Podosphaera fuliginea*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Uherský Brod, 24.7.).

PAPRIKA (RF 81)

Růstová fáze: 10% plodů dosáhlo druhového zbarvení zralých plodů

První výskyt imag **černopásky bavlníkové (*Heliothis armigera*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Loděnice, 2.8.).

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 41- 45 BBCH)

Růstová fáze: začátek tvorby hlávky, dva nejmladší listy dosud nevyvinuté až dosažení 50% očekávaného průměru hlávky

Abiotické **poškození suchem** u starších listů bylo pozorováno v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 31.7.).

Ohniskově silný výskyt imag a larev **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 22.7.).

První výskyt světle zelených housenek **běláska řepového (*Pieris rapae*)** na listech zaznamenán na okrese Blansko (Bořitov, 31.7.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová